

1(075.8)

X 23

М.Ш. Хасанов, В.Ф. Петрова, Б.А. Джаамбаева

ФИЛОСОФИЯ

Оқулық

М.Ш. Хасанов, В.Ф. Петрова, Б.А. Джаамбаева

ФИЛОСОФИЯ

Оқулық

*Қазақстан Республикасының
Ғылым және Білім Министрлігінің
Қолғабы*

Астана

30.05.2019

Алматы, 2012

Мазмұны

Кіріспе	9
---------------	---

1 Бөлім. Философия: пәні,

қызметтері және алуан түрлілігі

1.1. Философия ілімінің пайда болуы және пәні.....	11
1.2. Дүниетанымның тарихи типтері: мифология, дін, философия.....	14
1.3. Философиялық бағыттар мен жүйелердің алуан түрлілігі.....	18
1.4. Қазіргі кезеңдегі философиямен шұғылдану және талдаудың қазіргі ерекшеліктері	21

II Бөлім. Ежелгі Шығыс философиясы

2.1. Ежелгі Шығыс философиясының ортодоксальды және ортодоксальды емес мектептері және олардың концептуалдық негіздері.....	25
2.2. Санкхья.....	26
2.3. Йога жүйесі	30
2.4. Миманса жүйесі.....	34
2.5. Ведант жүйесі.....	35
2.6. Жайнизм.....	36
2.7. Буддизм.....	37
2.8. Чарвака (локаята).....	46
2.9. Вайшешика мектебі	47
2.10. Ньяя.....	48
2.11. Ежелгі Қытай философиясы	
2.11.1. «Өзгеріс кітабы».....	49
2.11.2. Конфуций ілімі.....	52
2.11.3. Даосизм.....	59
2.11.4. Моизм.....	60
2.11.5. Легизм.....	62
2.12. Мысырдағы діни-мифтік тәжірибенің философиялық мәні мен мазмұны	63

III Бөлім. Антикалық философия

3.1. Архаика және натурфилософия (ежелгі классика).....	70
3.2. Натурфилософия.....	71
3.3. Орта классика: адамның «ашылуы» (софистер, Сократ және оның дәстүрі).....	82
3.4. Метафизика горизонттары: Платон және Антикалық академия.....	90
3.5. Философиялық және ғылыми білімнің алғашқы жүйеленуі: Аристотель және перипатетизм	97
3.6. Эллинистік дәуірдің философиясы (киниктер, эпикурейлер, стоиктер, скептиктер).....	106
3.7. Плотин және неоплатонизм.....	116

IV Бөлім. Ортағасырлық еуропалық христиандық философия

4.1. Христиандықтың таралуы және христиандық философияның басталуы.....	121
4.2. Христиандық догматика негізінің қалыптасуы (патристика-апологетика дәуірінің бірінші кезеңі, Александрия діни мектебі, Каппадокийск «шіркеу әкелері» және гностицизм)	124
4.3. Философияның христиандық догматикасын әзірлеу (патристика дәуірінің екінші кезеңі – Августин Аврелий, Дионисий Ареопагит, Максим Исповедник, Иоанн Дама- скин).....	131
4.4. Ортағасырлық христиандық философияда схоластика қалыптасуының негізгі кезеңдері (Северин Боэций, Иоанн Скотт Эриуген, Ансельм Кентерберийский, Петр (Пьер) Абельяр, Фома Аквинский, Иоанн Дунс Скотт, Уильям Ок- кам).....	137

V Бөлім. Ортағасырлық араб-мұсылман философиясы

5.1. Құран және мұсылман дін ілімі, мутакаллимдер мен му- тазилиттер мектебінің қалыптасуы.....	147
5.2. Классикалық сопылықтың философиялық аспектілері.....	151

5.3. Араб-мұсылман философиясындағы пантеизм және перипатетизм, энциклопедизм, универсализм: әл-Кинди, әл-Фараби, ибн-Сина, ибн-Рушд, Жүсіп Баласағұн, Махмұт Қашқари.....	157
--	-----

VI Бөлім. Қайта өрлеу дәуірінің философиясы

6.1. Философия өнер ретінде: даралықты табу (Данте, Петрарка, Леонардо да Винчи, т.б.).....	166
6.2. Құдай, әлем және адам туралы Қайта өрлеу философиясы.....	170
6.3. Н. Макиавеллидің саяси философиясы және Т. Мор мен Т. Кампанелланың саяси утопиясы.....	176
6.4. Дүниетанымдағы реформация (Мартин Лютер, Томас Мюнцер, Ульрих Цвингли, Эразм Роттердамский, Жан Кальвин).....	180
6.5. Жаңа космологияның, философиялық пантеизмнің қалыптасуы: Н.Кузанский, Н. Коперник, Дж. Бруно, Г. Галилей, Г.И. Кеплер.....	186

VII Бөлім. Жаңа дәуір философиясы

7.1. Таным әдісін іздеу: эмпиризм және рационализм, материализм және идеализм.....	191
7.2. Метафизикалық онтология: субстанция мәселелері (Декарт, Спиноза, Лейбниц, т. б.).....	194
7.3. XVIII ғ. Еуропадағы ағартушылық философиясы (Вольтер, Гольбах, Дидро, Руссо және т.б.).....	203

VIII Бөлім. XVIII ғасырдың аяғы мен XIX ғасырдың соңындағы Батыс Еуропа философиясы

8.1. Метафизика және натурфилософия; неміс классикасындағы диалектика; тарих философиясы; құқық философиясы; адам философиясы әрекет пен еркіндік философиясы ретінде: И. Кант, И.Г. Фихте, Ф.В. Шеллинг, Г.В.Ф. Гегель, Л. Фейербахтың көзқарастары.....	213
---	-----

8.2. XIX ғасырдағы марксистік философия: негізін салушылар мен замандастардың сыны; диалектикалық материализмнің негізгі ұстанымдары мен идеялары; тарихты материалистік тұрғыдан түсіндірудің теориясы мен әдістемесі; практиканың тұжырымдары; адам мәні, жатсыну, еркіндік мәселелері; диалектика теориясы мен табиғат философиясы.....	226
8.3. Позитивизм философиясы: Конт, Спенсер, Милль	234
8.4. Э. Махтың философиясы мен философиялық мектебіне тән эмпиризм мен сенсуализм және рационализм.....	237
8.5. Неокантшылдықтың негізгі мектептері, танымдық және әдістемелік мәселелер (Г.Коген, П. Наторп, Э. Кассирер, В. Виндельбанд, Г. Риккерт).....	239
8.6. Философиялық герменевтика негізін ің қалануы. Ф.Э.Д. Шлейермахер, В. Дильтей.....	249
8.7. Гуссерльдің феноменологиясы.....	252
8.8. Неміс классикасындағы иррационалистік сын: Гегельден Иов пен Авраамға дейін.	254
8.9. «Өмір философиясы»: А. Шопенгауэр, Ф. Ницше, А. Бергсон.....	259

IX Бөлім. XIX ғасыр мен XX ғасырдың басындағы қазақ және орыс философиясы

9.1. XIX ғасырдағы қазақтың классик-ағартушыларының гуманистік философиялық көзқарастары (Ш. Уәлиханов, Ы. Алтынсарин, А. Құнанбаев).....	273
9.2. XIX-XX ғғ. қазақ ақындары мен жазушыларының әлеуметтік-философиялық, қоғамдық-саяси және этикалық-гуманистік көзқарастары (Ш. Құдайбердіұлы, А. Байтұрсынұлы, М. Дулатов, С. Торайғыров, Ж. Аймауытов, М. Жұмабаев).....	280
9.3. XVIII-XIX ғасырдағы орыс философиясы: Ағартушылық философия, славянофильдік және батысшылдық, славянофильдік және еуразияшылдық; историософия мен діни-философиялық дәстүрлер (М.В.Ломоносов,	

А.Н.Радищев, Г. Сковорода, П.И.Пестель, П.Я.Чаадаев, И.В.Киреевский, А.С.Хомяков, К.Н.Леонтьев, Н.Я.Данилевский, С.Н. Трубецкой, Л.Н.Гумилев және т.б.).....	285
9.4. В.Г. Белинский, А.И. Герцен, Н.Г. Чернышевский, М.А. Бакуниннің философиялық және қоғамдық-саяси көзқарастары, нигилизмі.....	298
9.5. Діни философия және космизм (В.С. Соловьев, Н.Н. Федоров, Э. Циолковский, В.И. Вернадский, А.Л. Чижевский).....	303
9.6. Философия мен әдебиет (Ф.М. Достоевский, Л.Н.Толстой.).....	310
9.7. XIX ғасырдың аяғы мен XX ғасырдың басындағы орыс философиясындағы рационализм мен иррационализм; неогегельдік, неоканттылық, эмпириомонизм, интуитивизм, экзистенциализм (Н.Н. Страхов, Б.Н. Чичерин, А.И. Введенский, А.А. Богданов, Н.О. Лосский, Л. Шестов).....	316
9.8. XIX ғасырдың аяғы мен XX ғасырдың бірінші жартысындағы діни-идеалистік философия және рационализм: Н.А. Бердяев, Б.А. Флоренский, И.А. Ильин, Г.Г. Шпет, С.Н. Булгаков, С.Л. Франк.....	323

Х Бөлім. XX ғасырдың соңы және XXI ғасырдың басындағы Батыс философиясы

10.1. Позитивизм мен рационализм; дәстүр және инновациялық ізденістер (Л. Витгенштейн, К. Поппер, И. Лакатос, П. Фейерабанд, Т. Кун, М. Полани).....	337
10.2. Экзистенциализм: жаңа философияда адам проблемасының жаңаша түрғыда қарастырылуы (К. Ясперс, М. Хайдеггер, Ж.-П. Сартр, А. Камю және т.б.).....	352
10.3. Философиялық герменевтика, постмодернизм, структурализм және постструктурализм (Х.-Г.Гадамер, К. Левин-Строс, М.П. Фуко, Ж. Деррида, Ж. Лакан және т.б.).....	361
10.4. Психоаналитикалық философия (З. Фрейд, Э. Фромм, К.Г. Юнг).....	365

10.5. Прагматизм философиясы (Чарльз Пирс, Уильям Джеймс, Джон Дьюи).....	372
XI Бөлім. Болмыс, адам, дін және махаббат философиясы	
11.1. Онтология болмыс және оның түрлері туралы ғылым ретінде.....	382
11.2. Философиялық антропология.....	385
11.3. Махаббат мәселесін философиялық түрғыдан ұғыну.....	391
11.4. Дін философиясы.....	393
XII Бөлім. Саясат пен тарих философиясы	
12.1. Саяси философияның мәні.....	397
12.2. Тарих философиясы.....	402
XIII Бөлім. Мәдениет пен білім философиясы	
13.1. Мәдениет философиясының пайда болуы және дамуы.....	419
13.2. Білім философиясының пәні.....	425
XIV Бөлім. Диалектика және эпистемология теорияларының мәселелері	
14.1 Диалектиканың басты принциптері, заңдары мен категориялары.....	432
14.2 Эпистемология.....	439
XV Бөлім. Техника және глобалистика философиясы	
15.1. Техника философиясы.....	447
15.2. Қазіргі заманның ғаламдық мәселелер философиясы.....	452
Пайдаланылған әдебиеттер.....	458